

Stella Szefer

Troski i radości z dziećmi z Ukrainy

„Bo dziesiątka to nasz dom” – to słowa, które wybrzmiewają w hymnie Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 10 im. Polonii w Słupsku. Zgodnie z tym przesłaniem nasza placówka stara się w codziennej pracy

zapewniać każdemu dziecku poczucie bezpieczeństwa, zrozumienia i wsparcia w trudnych sytuacjach. Z perspektywy czasu spędzanego w szkole można powiedzieć, że to drugi dom dla niejednego ucznia. To obok zdobywania wiedzy i doświadczenia także miejsce integracji społecznej, dzielenia trosk, przeżywania rozmaitych emocji i uczuć. W obliczu sytuacji toczącej się za naszą wschodnią granicą Szkoła Podstawowa nr 10 stara się być drugim domem także dla wielu uczniów i uczennic z Ukrainy.

Obecność w szkole dzieci z Ukrainy stwarza nowe sytuacje społeczne, które w większości sprzyjają nawiązywaniu pozytywnych relacji rówieśniczych. Jednak niekiedy ten aspekt bywa powodem trudności i nieporozumień przysparzających kolejnych trosk i smutków. Dlatego też adaptacja do nowych okoliczności i warunków wymaga szczególnego wsparcia. Czynnikiem wspierającym poczucie bezpieczeństwa we wszystkich obszarach jego rozwoju wydaje się być podstawowy i konieczny. W tym aspekcie bardzo duże znaczenie odgrywa działalność nauczycieli/wychowawców. To od ich wysiłku zależy zapewnienie warunków w klasie sprzyjających integracji wszystkich jej członków, w tym poczuciu solidarności, zaufania, bezpieczeństwa i akceptacji. Wiele zależy od ich nastawienia i zaangażowania. Swoją otwartą postawą wobec nowych okoliczności nauczyciel może dokonywać rzeczy niesamowitych, sprawiając satysfakcję wszystkim członkom zespołu klasowego.

Jako wieloletnia nauczycielka Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 10 im. Polonii w Słupsku, dostrzegam pozytywne zmiany w adaptacji i funkcjonowaniu dzieci z Ukrainy uczęszczających do naszej szkoły. W ubiegłym roku szkolnym 2021/2022

sytuacja była o tyle trudna, że zaistniała w trakcie roku szkolnego, co utrudniało, zwłaszcza nieśmiałym uczniom, wejście w grupę. W obliczu tragedii na Ukrainie przybywający wówczas do nas uczniowie znajdowali się w sytuacji wyjątkowej. „Wyrwanie” ze swojej codzienności do nowej rzeczywistości, wzbudzało w nich zapewne ogromny lęk, wycofanie, poczucie odrębności. Dla polskich uczniów to także były nowe okoliczności, które sprzyjały również nietypowemu zachowaniu. W obliczu nowej sytuacji zrozumiałym jest to, że nie wiemy jak postępować. Boimy się tego co nowe, co jest objawem zupełnie naturalnym. To też ówczesna sytuacja stanowiła wyzwanie dla całego środowiska szkolnego – zarówno dla uczniów, kadry kierowniczej, nauczycieli, jak i całego personelu szkolnego. Była to lekcja tolerancji, akceptacji, miłosierdzia i szacunku dla drugiego człowieka. Największą trudność stanowiła bariera językowa, która dzięki nowoczesnym technologiom informatycznym szybko została zniwelowana. Dzieciom z Ukrainy została równie szybko udzielona pomoc w postaci zajęć dodatkowych z języka polskiego dla obcokrajowców, a także innych zajęć specjalistycznych. Odnalezienie się w murach naszej dużej szkoły zapewne nie było proste, dlatego też w wielu klasach odpowiedzialni uczniowie zawsze służyli pomocą nowym kolegom i koleżankom. Dużą rolę odegrał czas, w miarę którego upływu zacierały się wszelkiego rodzaju różnice.

Nowy rok szkolny 2022/2023 to także wyzwania, ale sytuacja dla środowiska szkolnego jest już znana, więc łatwiej jest wdrożyć pewne działania ułatwiające funkcjonowanie dzieciom z Ukrainy. Odnalezienie się w nowej sytuacji stanowi nie tylko wyzwanie dla pierwszoklasistów, ale także dla starszych uczniów, którzy po raz pierwszy przekraczają jej progi. I tu miłe zaskoczenie, bo sytuacja rozwija się w sposób naturalny. Uczniowie mają szansę wejść w nową grupę bez większych trudności. Dotyczy to zarówno klas starszych jak i młodszych.

Przykład z życia jednej z pierwszych klas naszej szkoły. Troje uczniów to dzieci z Ukrainy. Nastroje w klasie bardzo pozytywne. Dzieci zaangażowane w pracę na lekcji, ale także w nawiązywanie nowych relacji koleżeńskich. Uczniowie uczestniczą w zabawach, codziennie nabywają nowe umiejętności w po-

rozumiewaniu się językiem polskim. Są bardzo spontaniczne, proszą o pomoc, gdy coś nie jest dla nich jasne. Chętnie mówią o Ukrainie, o swoich tradycjach i zwyczajach w odniesieniu do naszych polskich – omawianych na lekcjach. Na zajęciach nie brakuje także wzruszeń, kiedy np. dziewczynka (lat 7) na forum całej klasy śpiewa, tak dobrze znana wszystkim, pieśń „Hej Sokoły”. Cudowna jest spontaniczność dzieci adekwatna do ich wieku. Obserwuje się też dużą troskę o ich bliskich i tęsknotę za nimi. Potrzeba mówienia o babciach, dziadkach, ojcach, którzy przebywają na Ukrainie także wzrusza, ale pozwolenie na mówienie o tym, rozładowuje kłębiące się w nich emocje. Dlatego bardzo ważny jest dobry kontakt z rodzinami dzieci (mamami, siostrami, babciami), które uczestniczą bezpośrednio w ich wychowaniu, bo to także sprzyja współpracy edukacyjno-wychowawczej. Bieżąca wymiana informacji o dziecku pozwala jeszcze mocniej zatroszczyć się o jego komfort.

Ponieważ edukacja na Ukrainie rozpoczyna się systemowo rok wcześniej niż ma to miejsce w polskich szkołach, uczniowie często wspominają o swoich szkolnych doświadczeniach. Cudownie jest także obserwować rozwój w zakresie umiejętności językowych, który następuje w szalonym tempie. Dzięki temu, że niektóre dzieci naprawdę dobrze posługują się już językiem polskim nauczyciele mają możliwość zaangażowania ich do roli tłumacza. Takie sytuacje sprawiają ogromną radość i dają satysfakcję zarówno wypowiadającego się i tłumaczącego. To kolejny przykład umożliwiający rozładowanie wszelkiego rodzaju napięcia i dziecięcych blokad. Dziecko ma możliwość wypowiedzenia się, co także niweluje kolejne troski.

Wspomniano, że wiele zależy od nauczyciela. Doświadczenie w pracy na tym szczeblu wskazuje, że otwarta postawa nauczyciela wobec uczniów umożli-

liwia „wejście w ich dziecięcy świat” i spojrzenie na dziecko jako człowieka, który ma prawo do trosk i radości. Taka postawa ułatwia dziecku adaptację w nowym środowisku i zapewnia poczucie bezpieczeństwa oraz zrozumienia – niezależnie od jego pochodzenia, czy statusu społecznego. Życzliwość w stosunku do wszystkich uczniów powinna być sprawą nadrzędną w kształtowaniu i wychowaniu młodych ludzi. W dzisiejszej szkole nie ma miejsca na podziały społeczne typu: dzieci ukraińskie, dzieci polskie, dzieci lepsze, dzieci gorsze. Wszystkie dzieci zasługują na to, aby czuć się tak jak powinny czuć się w domu: ważne, bezpieczne, kochane i akceptowane. Wszystkie dzieci mają prawo, aby się uczyć i aby po prostu być dziećmi. Ważne abyśmy zdawali sobie z tego sprawę, że gdzieś tam jako ludzie wszyscy jesteśmy tacy sami, z różnymi troskami i radościami – niezależnie od wieku. Niemniej jednak z ogromną przyjemnością obserwuje się uśmiechy na twarzach dzieci z Ukrainy, ich otwartość, chęć podejmowania zabawy, nawiązywanie nowych relacji społecznych, udział w zajęciach dodatkowych w szkole itp. aktywności, które sprzyjają ich integracji i adaptacji w środowisku szkolnym. Myślę, że czują się u nas dobrze i bezpiecznie, ale mam przy tym także nadzieję, że doznawane w szkole radości rekompensują im choć odrobinę fakt, że aktualnie nie mogą podjąć edukacji w swoim kraju.

Stella Szefer

Nauczyciel współorganizujący proces kształcenia w klasie integracyjnej w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 10 im. Polonii w Słupsku. Absolwentka studiów podyplomowych z zakresu diagnozy, edukacji i terapii osób ze spektrum autyzmu z modułem pedagogiki włączającej. Tytuł licencjata pedagogiki z zakresu edukacji elementarnej z językiem angielskim.

VIII Pomorski Konkurs o Tytuł Mistrza Nawigacji

Pomorski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, Fundacja Wspierania Inicjatyw Niekonwencjonalnych „Sub ventum” w Słupsku oraz Pomorski Związek Żeglarski zapraszają uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych województwa pomorskiego do udziału w VIII Pomorskim Konkursie o Tytuł „MISTRZA NAWIGACJI” – rok szkolny 2022/2023.

Termin zgłoszeń: **do 16 stycznia 2023 r.**